

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ліцею №109 ім. Т.Г.Шевченка
Печерського району м. Києва

Віталія Полякова

2025 р.

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
для учнів 5-8-х класів НУШ
ліцею №109 ім. Т.Г.Шевченка
Печерського району м. Києва
НА 2025-2026 НАВЧАЛЬНИЙ РІК**

СХВАЛЕНО

на засіданні педагогічної ради
(протокол № 18 від 28 серпня 2025)

Освітня програма ліцею №109 ім. Т.Г.Шевченка для учнів 5-7-х класів (базова середня освіта) розроблена на виконання Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898 «Державний стандарт базової середньої освіти», згідно з Типовою освітньою програмою, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 року №235 та типової освітньої програми для навчання дітей, які виїхали з України внаслідок повномасштабного вторгнення російської федерації і здобувають освіту одночасно в закладах освіти країни перебування та України, затвердженої наказом МОН України від 18.08.2023 №1014.

Дана освітня програма:

- відповідає структурі типової освітньої програми та визначеним нею вимогам до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою базової середньої школи;
- визначає (в обсязі не меншому ніж встановлено відповідною типовою освітньою програмою) загальний обсяг навчального навантаження на відповідному рівні (циклі повної загальної середньої освіти) в годинах, його розподіл між освітніми галузями за роками навчання;
- містить навчальний план, що ґрунтується на одному з варіантів типових навчальних планів відповідної типової освітньої програми і може передбачати перерозподіл годин (у визначеному типовим навчальним планом обсязі в межах мінімального/максимального навантаження для кожної галузі між обов'язковими для вивчення навчальними предметами (крім державної мови) певної освітньої галузі, які можуть вивчатися окремо та/або інтегровано з іншими навчальними предметами;
- містить перелік модельних навчальних програм, що використовуються закладом освіти в освітньому процесі, та/або навчальних програм, затверджених педагогічною радою, що мають містити опис результатів навчання учнів з навчальних предметів (інтегрованих курсів) в обсязі не меншому ніж встановлено відповідними модельними навчальними програмами;
- описує форми організації освітнього процесу та інструментарію оцінювання.

Освітня програма реалізує Стратегію розвитку закладу.

Тип закладу

Ліцей №109 ім. Т.Г.Шевченка Печерського району м. Києва, освітній заклад I-III ступенів, – комунальний заклад загальної середньої освіти з навчанням українською мовою

Мета і завдання освітньої програми

Мета і завдання освітньої програми ліцею №109 ім. Т.Г.Шевченка визначені Законами України «Про освіту» та «Про повну загальну середню освіту», що передбачає всебічний розвиток, виховання і соціалізацію особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і

навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності

Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою

Визначаючи вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньої програмою, заклад керується чинними нормативними документами у сфері освіти.

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом встановленого зразка (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти, табелем навчальних досягнень учня/учениці).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів за рівень початкової освіти, учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року. Для проведення оцінювання, наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів.

Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314).

Загальний обсяг навчального навантаження в освітній програмі закладу відповідає загальному обсягу навчального навантаження, визначеному для цього типу освітнього закладу в Державному стандарті базової середньої освіти (Додаток 23) та Типовій освітній програмі для 5-9 класів (Додатки 1,2). Загальний обсяг річного навчального навантаження для кожної галузі в освітній програмі закладу освіти встановлено у межах вказаного в Державному стандарті та Типовій освітній програмі діапазону мінімального та максимального показників.

Загальний обсяг навчального навантаження учнів розподіляється між роками навчання, освітніми галузями, обов'язковими та вибірковими освітніми компонентами.

Загальний обсяг річного навчального навантаження для закладів із навчанням українською мовою (5-8 класи) ***згідно з типовим планом*** наведено в Таблиці 1.

**Загальний обсяг навчального навантаження для закладів із навчанням
українською мовою**

Назва освітньої галузі	Кількість годин на тиждень і рік															
	Навчальне навантаження	5 клас			6 клас			7 клас			8 клас			9 клас		
		мін	макс	різниця по галузі	мін	макс	різниця по галузі	мін	макс	різниця по галузі	мін	макс	різниця по галузі	мін	макс	різниця по галузі
Мовно-літературна	на тиждень	10	13	3	10	13	3	9	12	3	8	12	4	8	12	4
	на рік	350	455	105	350	455	105	315	420	105	280	420	140	280	420	140
Математична	на тиждень	4	6	2	4	6	2	4	6	2	4	7	3	4	7	3
	на рік	140	210	70	140	210	70	140	210	70	140	245	105	140	245	105
Природнична	на тиждень	1,5	3	1,5	2	5	3	7	9	2	8	10	2	8	11	3
	на рік	52,5	105	52,5	70	175	105	245	315	70	280	350	70	280	385	105
Соціальна та здоров'язбережувальна	на тиждень	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2
	на рік	35	105	70	35	105	70	35	105	70	35	105	70	35	105	70
Громадянська та історична	на тиждень	1	2	1	1,5	3	1,5	1,5	3	1,5	2	3	1	2	3	1
	на рік	35	70	35	52,5	105	52,5	52,5	105	52,5	70	105	35	70	105	35
Технологічна	на тиждень	1	3	2	1	3	2	1	2	1	1	2	1	1	2	1
	на рік	35	105	70	35	105	70	35	70	35	35	70	35	35	70	35
Інформатична	на тиждень	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1,5	3	1,5	1,5	3	1,5
	на рік	35	70	35	35	70	35	35	70	35	52,5	105	52,5	52,5	105	52,5
Мистецька	на тиждень	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	2	1	1	2	1
	на рік	35	105	70	35	105	70	35	105	70	35	70	35	35	70	35
Фізична культура ¹	на тиждень	3	3	0	3	3	0	3	3	0	3	3	0	3	3	0
	на рік	105	105	0	105	105	0	105	105	0	105	105	0	105	105	0
Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами	на тиждень	7,5			9,5			6,5			6,5			6,5		
	на рік	262,5			332,5			227,5			227,5			227,5		
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	на тиждень	31			34			35			36			36		
	на рік	1085			1190			1225			1260			1260		
Гранично допустиме навчальне навантаження	на тиждень	28			31			32			33			33		
	на рік	980			1085			1120			1155			1155		

*Кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі може збільшуватися до максимального показника з урахуванням перерозподілу різниці між рекомендованою та мінімальною кількістю навчальних годин інших освітніх галузей.

**Години мовно-літературної освітньої галузі можуть розподілятися на вивчення мови корінного народу, національної меншини та/або другої іноземної мови.

***Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів.

**** Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальної кількості годин, визначеної цим навчальним планом.

Керуючись показниками загальної кількості навчального навантаження, визначеними в Таблиці 1 за галузями, визначено обсяг **фактичного річного навантаження** для 5-7-х класів. Результат подано в Таблиці 2.

Загальний обсяг навчального навантаження для 5-7 –х класів

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	Кількість годин 5клас	Кількість годин 6 клас	Кількість годин 7 клас	
Мовно-літературна**	На тиждень	13	13	12	
	На рік	455	455	420	
Математична	На тиждень	5	5	5	
	На рік	175	175	175	
Природнича	На тиждень	2	4	7	
	На рік	70	140	245	
Соціальна і здоров'язбережувальна	На тиждень	1,5	1	1	
	На рік	52,5	35	35	
Громадянська та історична	На тиждень	1	2	3	
	На рік	35	70	105	
Технологічна	На тиждень	2	2	1	
	На рік	70	70	35	
Інформатична	На тиждень	1	1	1	
	На рік	35	35	35	
Мистецька	На тиждень	2	2	1	
	На рік	70	70	35	
Фізична культура***	На тиждень	3	3	3	
	На рік	105	105	105	
Всього	На тиждень	27,5	30	31	
	На рік	997,5	1050	1085	
Додаткові години для вивчення предметів	На тиждень	0,5	1	1	
	На рік	17	35	35	

освітніх галузей, вибіркових освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		5			
Загальнорічна кількість навчальних годин,що фінансуються з бюджету(без урахування поділу на групи	На тиждень	31	34	35	
	На рік	1085	1190	1225	
Гранично допустиме навантаження учнів****	На тиждень	28	31	32	
	На рік	980	1085	1120	

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
для учнів 5-7-х класів гімназії №109 ім. Т.Г.Шевченка
на 2024-2025 навчальний рік

Освітня галузь	Навчальні предмети	К-ть годин на тиждень			
		5-А	6-А,6-Б	7-А	8-А
Мовно-літературна	Українська мова	4	4	3	3
	Українська література	2	2	1.5	1.5
	Зарубіжна література	1	1	1	1
	Іноземна мова І	5	5	4.5	4.5
	Іноземна мова ІІ	2	2	2	2
Математична	Математика	5	5	3 алгебра 2 геометрія	3 алгебра 2 геометрія
Природничка	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2	Біологія 2 Фізика 2 Хімія 1	Біологія 2 Фізика 2 Хімія 2
	Географія		2	2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1, 5	1	1	0,5
	Етика	-	0,5	-	-
	Фінансова грамотність				0,5
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1	-	1 громадянська освіта	1 громадянська освіта
	Історія України. Всесвітня історія	-	2	1 1	1 1
Інформатична	Інформатика	1	1	1	2
Технологічна	Технології	2	2	1	2
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»	2	2	1	1
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3	3
Індивідуальні консультації		0,5	0,5	1	1
Разом		31	34	35	35

Гранично допустиме навчальне навантаження	28	31	32	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)	28+3	31+3	32+3	33+3

**ДОДАТОК ДО НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ
ДЛЯ УЧНІВ 5-7-х КЛАСІВ НА 2024-2025 НАВЧАЛЬНИЙ РІК**

(для дітей, які виїхали з України внаслідок повномасштабного вторгнення і здобувають освіту одночасно в закладах освіти країни перебування та України)

№	Навчальні предмети	5Б клас	6В клас	7Б клас	8Б клас
1	Українська мова та література	-	-	-	-
2	Я досліджую світ	-	-	-	-
3	Українська мова	2	2	2	2
4	Українська література	1	1	1	1
5	Вступ до історії України та громадянської освіти	1	-	-	-
6	Історія України. Всесвітня історія	-	1	-	-
7	Історія України	-	-	1	1
8	Основи правознавства	-	-	-	-
9	Географія	-	-	-	1
10	Громадянська освіта	-	-	-	-
11	Захист України	-	-	-	-
12	Додаткові години та індивідуальні консультації з іноземної мови	2	2	2	2
ВСЬОГО		6	6	6	7

Модельні навчальні програми

Відповідно до навчального плану в освітній програмі зазначається перелік модельних навчальних програм, що використовуються закладом освіти в освітньому процесі, що містять опис результатів навчання учнів з навчальних предметів (інтегрованих курсів) в обсязі не меншому ніж встановлено відповідними модельними навчальними програмами. Оскільки відповідні модельні та/або навчальні програми спрямовані насамперед на реалізацію вимог Державного стандарту базової середньої освіти, заклад освіти під час формування переліку цих програм врахував низку чинників, а саме:

- особливості та потреби учнів закладу в досягненні обов'язкових результатів навчання,
- потенціал педагогічного колективу,
- ресурсне забезпечення закладу освіти,
- навчально-методичний супровід конкретних модельних програм,
- наявність внутрішньогалузевих та міжгалузевих зв'язків між програмами різних предметів та курсів для реалізації ключових компетентностей,
- варіативність програм для підтримки курсів у діапазоні від мінімальної до максимальної кількості годин тощо.

Під час вибору модельних навчальних програм для освітньої програми закладу зверталась увага на раціональне використання навчального часу. Сформована з окремих модельних та/або навчальних програм освітня програма закладу є цілісним комплексом, кожен компонент якого реалізує свої цілі та функції у тісному взаємозв'язку з іншими компонентами для формування цілісної компетентної особистості. Ці взаємозв'язки реалізуються не лише на рівні базових знань з окремих предметів, а й на рівні досягнення очікуваних результатів та видів діяльності. Перелік модельних та/або навчальних програм в освітній програмі закладу охоплює досягнення учнями результатів навчання з усіх визначених Державним стандартом освітніх галузей. Заклад освіти здійснив вибір модельних навчальних програм для закладів загальної середньої освіти з-поміж тих, яким надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (Наказ МОН № 795 від 12 липня 2021 року).

<https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-nadannya-grifa-rekomendovano-ministerstvom-osviti-i-nauki-ukrayini-modelnim-navchalnim-programam-dlya-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti>).

На основі модельної та/або затвердженої педагогічною радою навчальної програми предмета (інтегрованого курсу) вчитель складає календарно-тематичне планування з урахуванням навчальних можливостей учнів класу. Календарно-тематичне та поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі, у тому числі з використанням друкованих чи електронних джерел тощо. Формат, обсяг, структура, зміст та оформлення календарно-тематичних планів та поурочних планів-конспектів є індивідуальною справою вчителя. Встановлення універсальних стандартів таких документів у межах закладу загальної середньої освіти, міста, району чи області є неприпустимим.

Автономія вчителя забезпечена академічною свободою, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково-педагогічну та наукову діяльність, вільним вибором форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі, розробленням та впровадженням авторських навчальних програм, проєктів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед методик компетентнісного навчання.

Під час розроблення календарно-тематичного та системи поурочного планування вчитель має самостійно вибудовувати послідовність формування очікуваних результатів навчання, враховуючи при цьому послідовність розгортання змісту в навчальній програмі. Учитель може переносити теми уроків, відповідно до того, як учні засвоїли навчальний матеріал, визначати кількість годин на вивчення окремих тем. Адміністрація закладу загальної середньої освіти або працівники методичних служб можуть лише надавати методичну допомогу вчителю з метою покращення освітнього процесу, а не контролювати його.

**Перелік модельних навчальних програм
для учнів 5-7-х класів ліцею №109 ім. Т.Г.Шевченка**

Освітня галузь	Модельна навчальна програма	
	Назва	Автор(и)
Мовно-літературна	Модельна навчальна програма «Українська мова, 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П.,Плівачук К.В., Попова Т.Д.
	Модельна навчальна програма «Українська література, 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Архипова В.П., Січкарь С.І., Шило С.Б.
	Модельна навчальна програма «Зарубіжна література, 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ніколенко О., Ісаєва О., Клименко Ж., Мацевко-Бекарська Л., Юлдашева Л., Рудніцька Н., Туряниця В., Тіхоненко С., Вітко М., Джангобекова Т.
	Модельна навчальна програма «Іноземна мова, 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Редько В.Г., Шаленко О.П., Сотникова С.І., Коваленко О.Я., Коропецька І.Б., Якоб О.М., Самойлюкевич І.В., Добра О.М., Кіор Т.М.
	Модельна навчальна програма «Друга іноземна мова, 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Редько В.Г., Шаленко О.П., Сотникова С.І., Коваленко О.Я., Коропецька І.Б., Якоб О.М., Самойлюкевич І.В.,

		Добра О.М., Кіор Т.М., Мацькович М.Р., Глинюк Л.М., Браун Є.Л.
Математична	Модельна навчальна програма «Математика, 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Мерзляк А.Г., Номіровський Д.А., Пихтар М.П., Рубльов Б.В., Семенов В.В., Якір М.С.
Природнича	Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	Коршевніюк Т.В.
	Модельна навчальна програма «Географія. 6-9 клас» для закладів загальної середньої освіти	Кобернік С.Г., Коваленко Р.Р., Гільберг Т.Г., Даценко Л.М.
Соціальна і здоров'язбережу вальна	Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	Гущина Н.І., Василяшко І.П.
	Модельна навчальна програма «Етика, 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ашортія Є., Бакка Т., Желіба О., Козіна Л., Мелещенко Т., Щупак І.
Громадянська та історична	Модельна навчальна програма «Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти	Бурлака О.В., Власова Н.С., Желіба О.В., Майорський В.В.
	Модельна навчальна програма «Історія України. Всесвітня історія. 6 клас» для закладів загальної середньої освіти	Олександр Гісем, Олександр Мартинюк, Наталія Сорочинська, Ольга Гісем, Ярослав Василенко
Інформатична	Модельна навчальна програма «Інформатика, 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Морзе Н.В., Барна О.В.
Технологічна	Модельна навчальна програма «Технології, 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Терещук А.І., Абрамова О.В., Гащак В.М., Павич Н.М.
Мистецька	Модельна навчальна програма «Мистецтво, 5-9	Масол Л.М., Просіна О.В.

	класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої	
Фізична культура	Модельна навчальна програма «Фізична культура, 5-9 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої	Педан О.С., Коломоєць Г.А., Боляк А.А. та ін.

Форми організації освітнього процесу

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб.

У рамках академічної свободи, форми організації освітнього процесу визначені педагогічною радою ліцею №109 ім. Т.Г.Шевченка, а саме: очне навчання, дистанційне навчання, змішане навчання, комбіноване навчання, тощо. Також, за потреби, заклад організовує індивідуальні форми здобуття освіти (зокрема, екстернатну, сімейну (домашню), педагогічний патронаж), реалізуючи індивідуальну освітню траєкторію учня.

Відповідно до Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у закладах загальної середньої освіти (додаток 2 до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.03.2002р. за №229/6517, із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти № 572 від 09.10.2002, наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту № 921 від 17.08.2012, наказом Міністерства освіти і науки №401 від 08.04.2016), класи мають поділ на групи під час вивчення української, іноземних мов, інформатики та трудового навчання.

Оцінювання навчальних досягнень учнів

Система оцінювання має на меті допомогти вчителю конкретизувати навчальні досягнення учнів і надати необхідні інструменти для впровадження об'єктивного й справедливих оцінювання результатів навчання.

В оцінюванні навчальних досягнень учнів важливо розрізнити **поточне формувальне оцінювання (оцінювання для навчання) та підсумкове оцінювання(семестрове,річне)**. Поточне формувальне оцінюванняздійснюють з метою допомогти учням усвідомити способи досягнення кращих результатів навчання. Підсумкове оцінювання здійснюють з метою отримання даних про рівень досягнення учнями результатів навчання після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Окрім поточного формувального та підсумкового (семестрового, річного оцінювання, педагогічні працівники закладу освіти можуть ухвалити рішення про здійснення проміжного оцінювання результатів навчання з окремих предметів/інтегрованих курсів. Періодичність процедури здійснення проміжного оцінювання й види діяльності, результати яких підлягають проміжному оцінюванню, визначають педагогічні працівники закладу освіти залежно від дидактичної мети та з урахуванням відповідної навчальної програми.

Поточне формувальне оцінювання здійснюється системно в процесі навчання на основі викладеного нижче алгоритму діяльності вчителя під час організації

формуального оцінювання, що, зокрема, забезпечить наступність між підходами до оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової і базової середньої освіти.

Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей на певний період (наприклад, заняття, тиждень, період, відведений для вивчення теми, тощо). Основою для вироблення навчальних цілей є очікувані результати навчання, передбачені відповідною навчальною програмою, та критерії оцінювання.

Інформування учнів про критерії оцінювання, за якими буде визначено рівень їхніх навчальних досягнень на кінець навчального семестру та року. Доцільно впроваджувати поступове залучення учнів до вироблення критеріїв оцінювання результатів окремих видів навчальної діяльності.

Надання учням зворотного зв'язку щодо їхніх навчальних досягнень відповідно до визначених цілей. Зворотний зв'язок має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним. Важливо не протиставляти учнів одне одному. Доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень учня/учениці.

Труднощі в навчанні доцільно обговорювати з учнями індивідуально. Зворотний зв'язок надають у письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності.

Створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність – рефлексія.

Під час навчальної діяльності доцільно спрямовувати учнів на спостереження своїх дій і дій однокласників, осмислення своїх суджень і дій з огляду на їх відповідність навчальним цілям. Важливим є створення умов для активної участі учнів у процесі оцінювання із застосуванням критеріїв, зокрема шляхом само оцінювання та взаємооцінювання, та спільне визначення подальших кроків для покращення результатів навчання.

Корегування освітнього процесу з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

Для формуального оцінювання, зокрема для самооцінювання та взаємооцінювання, рекомендовано використовувати інструменти з орієнтовного переліку:

№	Назва	Опис інструмента
1	Аналіз портфоліо	Перевірка рівня навчальних досягнень за допомогою портфоліо учня. Портфоліо – це підбрані учнем роботи із зазначенням дати, призначення яких – розповісти історію учнівських досягнень або поступу. Портфоліо зазвичай містить особисті роздуми учня з поясненнями, чому обрано ту чи іншу роботу і як саме вона показує досягнення цілей навчання
2	Відповідь хором	Учні одночасно усно реагують на певну репліку. Це може бути відповідь на запитання, висловлення згоди чи незгоди із запропонованим твердженням, повторення сказаного вчителем тощо
3	Візьми і передай	Спільна групова робота, яку використовують, щоб поділитися думками або зібрати інформацію від кожного учасника групи; учні записують відповіді, потім передають вправо, додають власну відповідь на іншому аркуші і продовжують, доки їхній папірець обійде всю групу і знову повернеться до них. Потім обговорюють результати в групі

4	Внутрішнє /зовнішнє коло	Учні стають у два кола, внутрішнє та зовнішнє, обличчям одне до одного. Учні, що стоять навпроти, ставлять одне одному запитання по темі, які вони попередньо написали. Зовнішнє коло рухається і утворюються нові пари. Потім процедура повторюється
5	Газетний заголовок	Вигадайте газетний заголовок, який може бути написаний до теми, яку ми вивчаємо. Передайте основну ідею події
6	Гра в кубик	Покажіть 6 запитань до уроку. Об'єднайте учнів у групи по 4 учні. У кожній групі є один кубик. Кожен кидає кубик та відповідає на запитання з відповідним номером. Якщо номер випав більш ніж один раз, учень може доповнити попередню відповідь або кинути кубик ще раз. Відповіді можна записувати
7	Доповни думку	Письмова перевірка розуміння стратегії, коли учні заповнюють пропуски у запропонованому твердженні
8	Есе «хвилинка»	Питання для есе на одну хвилину – це конкретне питання з орієнтацією на очікуваний(і) результат(и) навчання, на яке можна відповісти за одну-дві хвилини
9	Запис у журнал	Учні записують у свій журнал або зошит розуміння предмету, поняття або те, що вони вивчили на уроці. Вчитель переглядає записи, щоб дізнатися чи зрозумів учень певну тему, урок, поняття або вивчене
10	Записні книжки учнів	Інструмент для учнів для відстеження навчального поступу: Куди я рухаюся? Де я зараз? Як туди дістатися?
11	Збір ідей	Вчитель ставить запитання або дає завдання. Учні самостійно відповідають на аркуші паперу, зазначаючи не менше трьох думок/відповідей/тверджень. Учні, що завершили, встають. Вчитель звертається до певного учня і просить його поділитися записаними ідеями. Учні викреслюють пункти, попередньо озвучені однокласниками і сідають, коли в їх аркушах закінчилися всі записані ідеї, незалежно від того, чи вони були озвучені саме ними. Вчитель продовжує опитувати учнів, доки сядуть усі
12	З-Х-В та ЗХВ+	Учні відповідають групами, в парах або індивідуально на запитання «Що ми вже знаємо?» (З), «Що ми хотіли б дізнатися?» (Х), «Що вже вивчили за темою?» (В). Плюс (+) просить учнів класифікувати отримані знання за допомогою концептуальної карти або наочної схеми, яка відображає ключову інформацію. Потім кожен учень записує короткий підсумок (на один абзац) про вивчене
13	Картка на вихід	Це письмові відповіді учнів на запитання на картках, які учням роздають наприкінці уроку, після завершення певного виду роботи, теми тощо
14	Концептуальна карта	Будь-яка можлива форма схематичної наочності, яка допомагає учням побачити взаємозв'язки між поняттями за допомогою побудованих схем, ключових слів, що позначають такі поняття
15	Лідер за номером	Учні об'єднуються в групи по чотири і кожному члену групи присвоюється номер. Учитель ставить питання / проблему і всі чотири учні її обговорюють. Вчитель називає номер і відповідний учень у кожній групі відповідає
16	Найзаплутаніший (або найясніший) момент	Це варіант однохвилинки. Можна дати учням трохи більше часу для відповіді на запитання. Запитайте (в кінці уроку або під час паузи, яка утворилася після пояснення теми : «Який найбільш «заплутаний момент» сьогоднішнього заняття?» або «Що вам здалося незрозумілим у понятті «?»

17	Перевірка неправильного розуміння	Вчитель надає учням поширені або передбачувані помилкові твердження з певної теми, щодо певного принципу або процесу і запитує, чи згодні вони з цим чи ні та чому. Учні мають дати аргументовані відповіді. Перевірка неправильного розуміння може також застосовуватися у формі тесту з декількома варіантами відповіді або гри «правильно-неправильно»
18	Перефразування	Учні мають висловити власними словами основну ідею уроку чи щойно поясненої теми
19	Підбиття підсумків	Форма роздумів одразу після певного виду роботи
20	Підказка зааналогією	Учні мають сформулювати думку на основі підказки-аналогії: (певне поняття, принцип або процес _____ виглядає як _____, тому що _____)
21	Підсумок А-Б-В	Кожному учневі в класі присвоюється окрема літера алфавіту, а він обирає слово, яке починається на цю літеру та пов'язане з вивченою темою
22	Підсумок або питання на картках	Вчитель час від часу роздає картки й просить учнів писати з обох сторін за такими правилами: (Один бік) на підставі вивченого (теми, розділу), опишіть основну велику ідею, яку ви зрозуміли, у формі короткого висновку. (Другий бік) запишіть те, що ви ще не повністю зрозуміли у вигляді твердження або запитання
23	Підсумок одним реченням	Учні просять написати підсумкове речення, яке відповідає на Запитання «хто», «що», «де», «коли», «чому», «як» щодо певної теми
24	Підсумок одним словом	Учні мають обрати з-поміж наведених варіантів (або запропонувати самостійно) слово, яке найкраще підсумовує тему
25	Подумай – запиши – обговори в парі – поділися	Учні обдумують відповідь самостійно, записують її, об'єднуються в пари та обговорюють відповідь із партнерами, а потім озвучують її всьому класу
26	Подумай – розкажи в парі	Вчитель ставить учням запитання. Учні самостійно формулюють відповіді протягом визначеного часу, потім повертаються кожен до свого партнера та надають йому відповідь. Вчитель викликає декілька пар на вибір, які озвучують свої відповіді у класі
27	Пригадай–підсумуй– запитай – пов'яжи за 2 хвилини (ППЗП2)	За дві хвилини учні повинні <i>пригадати</i> та назвати у правильному порядку найважливіші ідеї, отримані на попередньому занятті; за дві хвилини <i>підсумувати</i> ці пункти одним реченням, записати одне основне <i>запитання</i> , на яке вони хочуть отримати відповідь та знайти одну <i>прив'язку</i> цього матеріалу до основної теми предмету чи курсу
28	Рішення-рішення	Вчитель висловлює певну думку, потім просить учнів зайняти сторону, що відповідає їхній думці з цієї теми і поділитися аргументацією. Учні можуть змінювати сторону після обговорення
29	Самооцінювання	Процес, під час якого учні збирають дані про власне навчання, аналізують що саме відображує їхні успіхи в досягненні навчальних цілей та планують наступні кроки
30	Семінар за Сократом	Учні ставлять питання одне одному з певного важливого питання або теми. Питання ініціюють розмову, яка триває як серія відповідей та додаткових запитань

31	Сигнали руками	Учні на прохання вчителя показують визначені сигнали рукою, щоб повідомити про рівень розуміння певного поняття, принципу або процесу: «Розумію _____ і можу пояснити» (наприклад, великий палець вгору). «Ще не зовсім розумію _____» (наприклад, великий палець вниз). «Не впевнений щодо _____» (наприклад, помахати рукою)
32	Скажи щось	Учні по черзі обговорюють у групі певний прочитаний розділ або переглянуте відео
33	Сортування слів	Учням дають набір словникових термінів, які вони сортують за заданими або створеними ними категоріями
34	Спінер ідей	Учитель створює спінер, розділений на 4 сектори з написами «Спрогнозуй», «Поясни», «Підсумуй», «Оціни». Після пояснення нового матеріалу вчитель крутить спінер та просить учнів відповісти на запитання залежно від місця зупинки спінера. Наприклад, спінер зупиняється на секторі «Підсумуй», тоді вчитель може сказати: «Назви ключові поняття, про які щойно йшлося»
35	Спостереження	Вчитель готує протокол спостереження із переліком учнів у класі, де буде зазначено, за якими саме очікуваними результатами він буде спостерігати. Рухаючись класом, він спостерігає за учнями, коли вони працюють, і робить необхідні записи та позначки в протоколі спостереження
36	Тестування	За допомогою тестування вчитель перевіряє опанування учнями фактичної інформації, понять. Орієнтовні типи тестових завдань: Декілька правильних варіантів Правильно/Неправильно Коротка відповідь Знайди відповідність Розширена відповідь
37	Трикутна призма (червоний, жовтий, зелений)	Учні дають вчителю зворотний зв'язок, показуючи колір, що відповідає рівню розуміння

38	Усне опитування	Вчитель пропонує учням відповісти на запитання, наведені нижче: Чим це _____ схожена/відрізняється від _____? Які характерні риси/елементи _____? Які ще можна показати/проілюструвати _____? У чому полягає головна ідея, ключова концепція, мораль _____? Як _____ стосується _____? Які ідеї / деталі можна додати до _____? Наведіть приклад _____? Що не так з _____? Який висновок ви могли б зробити з _____? _____? Які висновки можна зробити з _____? На яке питання ми намагаємося відповісти? Яку проблему ми намагаємося вирішити? Що ви можете сказати про _____? Що може статися, якщо _____? Які критерії можна взяти для оцінки _____? Які докази підтверджують _____? Як ми можемо довести /підтвердити _____? Як це можна розглядати з точки зору _____? Які альтернативи _____ слід розглянути? Який підхід/стратегію ви могли б використати для _____?
39	Учнівська конференція	Бесіда з кожним учнем особисто для перевірки рівня розуміння
40	Хрестики-нулики	Набір видів роботи, з яких учні самостійно можуть обирати ті, що можуть продемонструвати їхнє розуміння теми. Набір представлений у вигляді сітки з дев'яти квадратів, схожої на дошку для гри в хрестики-нулики, можна попросити учнів обирати так, щоб зрештою закреслити «три підряд». Завдання можуть відрізнятися за змістом, процесом та результатом і можуть бути адаптовані залежно від глибини знань
41	Хто швидше?	Робота в парі – слухач і ведучий. Обидва знають категорію (тему), однак ведучий стоїть спиною до дошки/екрану. З'являються слова на задану тему, слухач дає підказки, а ведучий намагається вгадати слово. Пара, яка завершила першою, встає
42	Швидкий запис	Попросіть учнів відповісти за 2-10 хвилин на відкриті запитання або твердження
43	Шкала Лайкерта	Вчитель наводить 3-5 тверджень, які явно не є істинними або помилковими, але дещо спірними. Мета полягає в тому, щоб допомогти учням подумати над текстом, а потім обговорити його з однокласниками. Наприклад, «Герой (ім'я) не повинен був робити(що саме).» повністю погоджуюся не погоджуюся

44	3-2-1	Учні виконують такі варіанти завдань, визначаючи за прочитаним текстом: три речі, які ви дізналися, два цікаві факти, одне питання, що залишилося; три ключові слова, дві відмінності між_, один вплив на_; три важливі факти, дві цікаві ідеї, одне уявлення про себе як учня; три нові терміни, дві нові ідеї, одна річ, яку потрібно обдумати; три питання до тексту (незнайомі слова або незрозумілі ідеї), два прогнози за текстом (що станеться далі, враховуючи вже прочитане), знайдіть один зв'язок у тексті (з тим, що ви вже знали або випробували)
45	Трихвилинна пауза	Трихвилинна пауза дає змогу учням зупинитися, обміркувати певні представлені явища та ідеї, прив'язати їх до вже наявних знань або досвіду та попросити роз'яснень. Я змінив(ла) ставлення до.... Я більше дізнався(лася) про... Мене здивувало... Я почувався(лася)...
46	Є питання, в кого є відповідь?	Учитель робить два набори карток. Перший набір має запитання за певним розділом навчання. У другому наборі містяться відповіді. Учитель роздає картки з відповідями учням, а потім він або учень зачитує класу питання на картці. Всі учні перевіряють свої картки з відповідями, щоб знайти правильну

Підсумковому оцінюванню (семестровому, річному) підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану. Семестрове оцінювання здійснюють з урахуванням різних видів навчальної діяльності, які мали місце протягом семестру, та динаміки особистих навчальних досягнень учня/учениці. Проведення окремої семестрової атестації не є обов'язковим і здійснюється на розсуд закладу освіти. Річне оцінювання здійснюють на основі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих навчальних досягнень учня/учениці протягом року.

Семестрова та річна оцінки можуть підлягати коригуванню. Відповідно до п. 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11 (12-х класів) загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496, у триденний термін після виставлення семестрової оцінки батьки (особи, які їх замінюють) учнів, які виявили бажання підвищити результати семестрового оцінювання або не були атестовані, звертаються до керівника закладу освіти із заявою про проведення відповідного оцінювання, у якій пояснюють причину та необхідність його проведення.

Наказом керівника закладу створюють комісію та затверджують графік і порядок проведення оцінювання. Члени комісії готують завдання, що погоджує педагогічна рада освітнього закладу. Комісія ухвалює рішення щодо його результатів та складає протокол. Рішення цієї комісії є остаточним, при цьому скоригована семестрова оцінка не може бути нижчою за семестрову. У разі, якщо учневі/учениці не вдалося підвищити результати, запису у колонку «Скоригована» у класному журналі не роблять. За результатами оцінювання керівник закладу освіти видає відповідний наказ.

Коригування річної оцінки здійснюють шляхом коригування семестрової оцінки за I та/або II семестр відповідно до п.п. 9-10 Порядку переведення учнів(вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 № 762 (зі змінами). Оцінка результатів навчання учнів є конфіденційною інформацією, яку повідомляють лише учневі/учениці, його/її батькам (іншим законним представникам).

Відомості, отримані під час підсумкового та, у разі застосування, проміжного, оцінювання результатів навчання, застосовують у формульованому оцінюванні, зокрема, для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед учнем / ученицею, та коригування освітнього процесу.

Оцінювання має бути зорієнтованим на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу. Враховуючи ці вимоги, для оцінювання навчальних досягнень учнів доцільно керуватися такими категоріями критеріїв:

- розв'язання проблеми виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;
- комунікація (у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій);
- планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією;
- рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

Під час оцінювання навчальних досягнень враховується дотримання учнями принципів доброчесності, а саме: вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дбайливе ставлення до ресурсів і довкілля, дотримання принципів академічної доброчесності. У разі порушення учнем /ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

Навчальні досягнення учнів характеризують за чотирма рівнями: початковий, середній, достатній, високий. Як виключення, учневі може проставлятися оцінковий бал, з обов'язковим вказуванням відповідного рівня навчальних досягнень, на розсуд вчителя-предметника.

Для забезпечення наступності між підходами до оцінювання результатів навчання здобувачів початкової та базової середньої освіти, протягом вересня-жовтня місяця оцінювання учнів 5-го класу здійснюється вербально з орієнтацією на досягнення учня / учениці, а не на помилки або невдачі.

Якщо рівень результатів навчання учня / учениці визначити неможливо через тривалу відсутність учня/учениці, у класному журналі та свідоцтві досягнень робиться запис «н/а» (неатестований(а)).

Освітня програма в обсязі () сторінок пронумерована,
прошнурована, скріплена печаткою.

_____ 2025 р.

Директор
ліцею №109 ім. Т.Г.Шевченка
Печерського району м. Києва

М.П.

Віталія Полякова